

Handläggare
Annica Bacuzzi
Telefon: 08-50825185**Till**
Socialnämnden
2026-02-17

Remiss om Motion om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/1207

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Barn och unga i samhällsvård utgör en särskilt utsatt grupp, där skolgången ofta präglas av avbrott, bristande kontinuitet och otydligt ansvar. Liknande utmaningar som de som identifierats i Uppsala förekommer även i Stockholms stad, där elever i samhällsvård ofta byter skola utan tillräcklig överlämning. Forskning visar att en fungerande skolgång utgör en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn i utsatta situationer. Utifrån detta föreslår motionären att Stockholms stad utreder möjligheten att införa en samordnad modell liknande UppSam för att stärka skolgången för denna grupp. Utredningen föreslås omfatta även barn som är placerade i Stockholms stad men tillhör andra kommuner samt innefatta en analys av behov, resursåtgång, samverkansformer och organisatoriska lösningar. I uppdraget kan även ingå att pröva modellen genom en tidsbegränsad försöksverksamhet.

Förvaltningen delar motionens problembeskrivning att barn och unga inom samhällsvård utgör en särskilt utsatt grupp och instämmer i forskningens slutsatser om målgruppens sämre skolutfall.

Förvaltningen konstaterar att motionen i huvudsak berör frågor som hanteras inom utbildningsförvaltningens verksamhetsområde. I den modell som motionärerna föreslår är inte socialtjänsten en direkt part utan socialtjänsten följer SAMS-stödet. Mot denna bakgrund begränsar socialförvaltningen sitt yttrande till att redogöra för hur den tvärprofessionella samverkan mellan skola och socialtjänst för den berörda målgruppen bedrivs i dag.

Stockholms stad tillämpar det nationella SAMS-stödet för att säkerställa kontinuitet i skolgången för barn och unga i

samhällsvård genom strukturerad samverkan mellan socialtjänst och skola vid skolbyten. Skolfam är ytterligare ett riktat stöd att tillgå, specifikt till barn och unga i familjehemsvård. Vid omplacering av placerade barn och unga till Stockholms stad eller vid hemflytt till staden efter avslutad placering finns numera skolsamordnare i varje stadsdelsnämnd för att stödja skolgången.

Förvaltningen bedömer att befintliga strukturer är tillräckliga och att fokus framåt ligger på att upprätthålla och förbättra pågående arbete och samverkan.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Jan Jönsson (L) och Anne-Lie Elfvén (L) har i en motion till kommunfullmäktige framfört förslag om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam.

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Utbildningsnämnden, Enskede-, Årsta- och Vantör stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Institutionen för socialt arbete - Stockholms universitet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens avdelning för strategi och utvecklingsfrågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 11 februari 2026. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 februari 2026.

Ärendet

I motionen föreslås att Stockholms stad utreder möjligheten att införa en modell lik UppSam, som redan används i Uppsala, för att samordna och stärka skolgången för barn och unga i samhällsvård. Förslaget inkluderar även att modellen ska omfatta barn som är placerade i Stockholm men kommer från andra kommuner, samt att utredningen analyserar behov, resurser, samverkan och möjliga organisatoriska lösningar, eventuellt genom en försöksverksamhet.

Förslaget syftar till att säkerställa likvärdig utbildning och förbättra levnadsvillkoren för barn och unga i samhällsvård genom ett mer sammanhållet och ansvarstagande stöd utifrån att:

- Barn och unga i samhällsvård är en särskilt utsatt grupp vars skolgång ofta präglas av avbrott, bristande kontinuitet och otydligt ansvar.
- Liknande problem som i Uppsala finns även i Stockholms stad, där elever i samhällsvård ofta byter skola utan fungerande överlämning.

- Forskning visar att en fungerande skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn i utsatthet.
- UppSam-modellen erbjuder ett strukturerat, långsiktigt och samordnat stöd genom tydliga faser och nära samverkan mellan skola och socialtjänst, i linje med nationella riktlinjer.

UppSam är initierat av utbildningsförvaltningen och som började som ett pilotprojekt i Gottsunda, 2022. I dag är insatsen UppSam permanentad och dess uppdrag omfattar alla barn och ungdomar i samhällsvård, oavsett folkbokföringskommun, som placeras i Uppsalas grundskolor.

UppSam grundskola består av fem legitimerade lärare som erbjuder hjälp till både grundskolor och anpassade skolor. UppSam-läraren tar kontakt med mottagande skolas rektor och kommer överens om en arbetsfördelning bland annat gällande insamling av relevant skolinformation, vara på plats vid skolstart och hjälpa till med skolöverlämning när en elev flyttar och byter skola. UppSam hjälper mottagande grundskolor att samordna och förstärka arbete med elever som är placerade av socialtjänsten.

Insatsen bygger på det nationella stödet SAMS vars övergripande mål är att se till att eleverna får en kontinuerlig skolgång. Det betyder att skolgången ska vara kontinuerlig i både tid och innehåll.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Motionen föreslår att Stockholms stad ska utreda förutsättningarna för att införa en samordnad modell, liknande UppSam, i syfte att stärka skolgången för barn och unga i samhällsvård. Utredningen föreslås omfatta även barn placerade i Stockholms stad av andra kommuner samt inkludera analys av behov, resursåtgång, samverkansformer och organisatoriska lösningar, med möjlighet till en tidsbegränsad försöksverksamhet. Bakgrunden är att barn och unga i samhällsvård generellt uppvisar lägre skolresultat, delvis till följd av bristande samordning mellan skola och socialtjänst, samt positiva erfarenheter från Uppsala kommuns modell UppSam.

Förvaltningen delar motionens problembeskrivning att barn och unga inom samhällsvård utgör en särskilt utsatt grupp och instämmer i forskningens slutsatser om målgruppens sämre skolutfall.

Stadsdelsnämnderna har det övergripande ansvaret för placerade barn och unga i samhällsvård, både före, under och efter placering. Enligt socialtjänstlagen ska vården följas noggrant och barnets behov tillgodoses, vilket även omfattar rätten till skolgång, oavsett var i landet placeringen sker.

För att säkerställa placerade barns rätt till utbildning krävs en fungerande tvärprofessionell samverkan mellan socialtjänst och skola. För detta ändamål används olika stödmodeller såsom SAMS, Skolfam och Skolsamordnare.

SAMS är ett gemensamt nationellt ramverk för samverkan som syftar till att säkerställa en sammanhållen, rättssäker och kontinuerlig skolgång vid placeringar som medför skolbyte, utifrån barnets individuella behov och rättigheter. Den nationella stödmodellen har tagits fram av Socialstyrelsen, Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndig (SPSM).

Modellen kan tillämpas vid placeringar enligt SoL, LVU och lagen om placering av barn i skyddat boende, inom förskoleklass, grundskola och gymnasieskola. I Stockholms stad används SAMS sedan juni 2021 av samtliga stadsdelsförvaltningar och omfattar alla placeringsformer. SAMS tydliggör roller och ansvar mellan socialtjänst och skola och är uppbyggd kring tre faser: inför placering, under pågående placering och inför avslut av placeringen. Stegen utgår från gällande lagstiftning och beskriver arbetsmoment, syfte och ansvar i respektive verksamhet.

Som det framgår i motionen arbetar UppSam, likt Stockholm stad, enligt stödmodellen SAMS.

Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen i Stockholms stad har sedan flera år en etablerad och strukturerad samverkan med återkommande informations- och samverkansmöten för medarbetare inom skola och socialtjänst kring tillämpningen av stödmodellen. Därutöver genomförs regelbundna samverkansmöten på chefsnivå mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen och båda deltar i Socialstyrelsens nationella samverkan kring SAMS-stödet.

Skolfam är en forskningsbaserad arbetsmodell som utvecklades i början av 2000-talet i Helsingborg genom samverkan mellan socialtjänst och skola, med syfte att stärka skolgången för familjehemsplacerade barn. I dag erbjuder Stockholms stad Skolfam till alla barn och unga som är familjehemsplacerade av staden inom Stockholms län.

Modellen ger ett långsiktigt, strukturerat och individuellt anpassat stöd i skolgången genom tvärprofessionella team bestående av psykolog, specialpedagog, socialsekreterare och familjehemssekreterare i nära samverkan med skolan. Genom tidiga, samordnade och förebyggande insatser stärks barnens möjligheter att nå sina utbildningsmål utifrån individuella behov och förutsättningar.

Skolsamordnare är ett arbetssätt som initierades för att undersöka om ett mer intensivt och fokuserat arbete med placerade barns skolgång inom socialtjänsten förbättrar deras skolresultat och rätt till utbildning. Satsningen bygger på forskning som visar att barn och unga i samhällsvård generellt har sämre skolresultat, samtidigt som skolgång är den viktigaste skyddsfaktorn för framtida etablering.

En utvärdering av Ramboll visar att arbetssättet har stärkt barns rätt till skolgång, förbättrat möjligheterna till utbildning utifrån individuella behov och minskat glappet mellan ansvar och genomförande. Skolsamordnarna har haft en central roll som företrädare för skolperspektivet i samverkan mellan socialtjänst, skola och utförare.

Mot bakgrund av de positiva resultaten har skolsamordnarrollen permanentats från och med hösten 2025. Samtliga stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad har nu skolsamordnare, och utbildningsförvaltningens samordnarroll har även den permanentats och utökats.

Sammantaget bedömer förvaltningen att stadens pågående tvärprofessionella samverkan, genom arbetet med nämnda stödmodeller, har stärkts och att befintliga strukturer är tillräckliga, med fortsatt fokus på att upprätthålla och vidareutveckla det pågående arbetet och samverkan.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Motion om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2026-02-09
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2026-02-09